

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Josa și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

In ajunul sinodului.

Cu ziua de mâne se deschid sinódele singuraticelor eparhii în metropolia noastră.

Sesiunile aceste ordinare vor avé misiunea să se înformeze despre mersul normal al afacerilor bisericesti, școlare și epitropești, și să caute căi și mijloce prin cari în toți ramii administrațiunei bisericesti să se introducă posibilele îmbunătățiri, ca cu chipul acela să putem promova tot mai mult bunăstarea sântei noastre biserici.

Simțim o deosebită bucurie de câte-ori ne întrunim în sinódele noastre eparhiale. In ele vedem reprezentată într-egă vedem dintr-o parte metropolie, în ele vedem întrunite toate puterile la o lucrare comună, acele puteri, cari altcum la locul lor și singuratic și fac datorința promovând binele bisericeii.

Pare-că ne simțim mai tari, când ne vedem câte 60 întruniți la centrele dieceselor în jurul arhieriei noastre, pare-că suntem mai aproape unii de alții când ne vedem la un loc fiii acelei mame bune, inimile noastre au puls mai puternic când comunicăm nemijlocit unii cu alții, mai tare suntem străbătuți de sensul cuvintelor rostite de dumnezeescul Prooc-Rege: „Ea tã acum ce e bun, sau ce e frumos, fără numai a locui frații împreună.”

E mai veselă la asemenea ocașuni, mai senină fața arhieriei noastre, cari ca părinți buni, ca păstori cu grea răspundere și ved pe cei mai buni fii ai lor întruniți la lucrare comună, înarmați cu stâlpări de fapte bune, mai tare simțim atunci legătura de frați iubiti, și vîzîndu-ne inspirați de aceleași sentimente pentru binele bisericeii, este mai puternică în noi credința, că vom învinge greutățile de tot soiul, cari se pun în calea nisuițelor noastre culturale.

In special pentru arhidieceșă suntem chemați să vorbim noi în colónele acestor ziari, și la binele ei gândim noi când inima noastră și presintă icóna sinodului nostru arhidieceșan.

Figură venerabilă arhieriscopul nostru, cu revnă apostolică a muncit și dela sesiunea sinodală din anul trecut, în toate cestiunile s'a identificat nu numai cu consistoriul arhidieceșan, dar și cu ceilalți factori din arhidieceșă și astfel toți factorii legali cu cea mai curată conștiință și în bună conțelegere, au promovat binele comun al bisericeii.

Asupra acestei activități are să se pronunțe sinodul arhidieceșan, în cestiunile pendente încã cestiunii vine cu propuneri formulate, bine studiate, și sinodul are chemarea să le examineze cu scrupulositate, și să spună cuvântul său decisiv, să indice direcțiunea, care consistoriul are să o urmeze în rezolvirea și finalizarea acelor cestiunii pendente.

Din mila lui Dumnezeu avem în biserica noastră bărbați, cari aprópe o viață într-egă au lucrat pentru binele bisericeii, bărbați cu inimă totdeauna caldă pentru binele bisericeii, bărbați pe creștetul cărora lucește coróna de aur a bogatelor esperiențe pe terenul bisericesc. Avem bărbați în florea vietei încă, cari nu odată au dat dovezi de rară capacitate, în totdeauna de neclintită alipire către biserica și ale ei instituțiuni, bărbați cari între toate împrejurările mai pe sus au pus binele bisericeii, bărbați înaintea cărora respectarea legilor bisericesti „salus ecclesiae” au fost „suprema lex”.

Generațiunea tineră încă este bine reprezentată între deputații nostri sinodalesi.

Focul juvenil, care le încãlzește inima, dorința de a învăța dela bătrâni și de a conțina lucrarea în spiritul bisericeii, află bogatul teren de lucru, și avântul dat de elementele tinere moderate de experiența celor bătrâni, va produce bine pentru biserică.

Sunt cestiuni de vital interes pentru biserică, cari reclamă fericită

rezolvire din partea sinodului arhidieceșan.

Ochii nostri sufletești de mult sunt îndreptați spre biserica catedrală, care să fie mărturie vie despre iubirea casei Domnului. Voim să ridicăm potrivit locaș dumnezeesc, în care să aducem gertfe, și să le înălțăm către tronul cel ceresc. Acolo să ne adunăm Dumineca și în zilele de sârbătoare, și, lăsând acasă grijile lumesci, să ne înălțăm inimile către Dumnezeu părinților nostri, care face pururea cu noi după blândețele sale.

Biserica cea vie pășește și ea cu legitime pretensiuni, cari reclamă o deosebită îngrijire.

Cestiunea cu zidirea noului seminarium este deocamdată numai amânată până când vom trece preste cea cu biserica catedrală.

Îmbunătățirea materială a clerului și a învățătorimeii, îmbunătățirea din mijlocele noastre proprii, acestă arzătoare și vitală cestiune nu este ertat să o perdem din vedere.

Remâne vecinic adevărul exprimat în evanghelie: „Unde este comóra voastră, acolo este și inima voastră”.

Poporul a fost comóra noastră și până acuma acolo a fost și inima noastră.

Cine servește altariului, dela altar să se hrănescă.

Să căutăm, ca altariul în toate privințele să dea hrana suficientă, ca inima preoțimeii noastre, inima învățătorimeii noastre de altar, dar numai de altar, să fie legată.

Dignitarii consistoriali, profesorii seminariiali, funcționarii consistoriali din centru încă sunt în așteptare, ca cestiunea cu ameliorarea dotațiunei lor să se rangieze între cele tractate cu iubire, căci este în detrimentul bisericeii a-i mai ține în dotațiunea asigurată cu rescriptul preainalt din anul 1864.

Fondul de pensuni arhidieceșan încă este pe calea îmbucurătoare de a asigura mai ales sórtea veduvelor și orfanilor preoțimeii noastre.

Ca și când s'ar ridica de-odată o cortină, care a acoperit cea mai frumoasă panoramă! Colo jos orașul vueste sub aerul cald între grădini de portocale cu mosaicul de cupole și coperișuri plane de tinichea. Căutați numai la acele terase, cum tremură de fericire prelungite pe cheil mării... și mai jos oglinda de zafir, marea brăzdată de șalupe și corăbii cu vîntrelele roșii și albe! Sórele apuind aruncă șuviți de lumină spre colosul fumegând din față Vesuvul, turnurile se roșesc, palatele clipeșc; pavilóne și parcuri, marea și vapórele infpte într'insa strălucesc ca scâldate în purpură. Ca o pânză neagră se așterne apoi, crescînd din ce în ce, umbra sêrii preste această panoramă de farmec, învîlînd-o în întunerec.

E șapte óre și jumătate! Un sunet prelung șgduie vîzduhul, plutind apoi ca un echou din legende preste mare-departé — clopotul de séra dela catedrală. De-odată óuă surprindere ni se prepară. In inima orașului un punct roșu apare, apoi un altul și ear altul, și în curînd e tot orașul presărat cu un omét de stele, ca o haină de catifea cu fluturei de argint. Alec lungi de lumină se lînd de câr vezi cu ochii, formând aci ghirlande de flori șchinteinde, dincolo centre de flacări, ce se vîd încoale pe mare ca cărări de lumină...

Vor mai obveni in firul rapórtelor generali și aceste cestiuni de seamă vor fi îmbrățișate cu iubirea și căldura, ce o reclamă specialele interese ale bisericeii.

Salutăm cu totă căldura inimei noastre pe deputații sinódelor noastre eparhiale, și dorim din inimă, ca lucrările lor se fie inspirate de duchul înțelepciunei, duchul înțelegerei, duchul temerei de Dumnezeu.

Revistă internă

A 3-a sesiune parlamentară.

Joi s'a închis prin autograful preainalt al M. S. Monarchului a treia sesiune a dietei maghiare, și cu datul acesta s'a încheiat un capitol nu prea rodnic în istoria parlamentului. In sesiunea această avéu să se reguleze definitiv rapórtul economie cu Austria și să se ajungă la o unitate a ambelor parlamente în privința cuotei; dar speranțele nutrite nu s'au împlinit, deși nu se póte nega că s'a făcut un progres órecare în aceste chestii.

Activitatea dietei maghiare a fost adeseori împedecată prin evenimentele de dincolo de Leitha. Cu totul s'au ținut în sesiunea a 3-a 166 ședințe și s'au creat 30 de legi, dar nici una de vr'o importanță deosebită.

A 4-a sesiune parlamentară se va deschide Luni.

Kulturregylet-ul între Slovaci.

Societatea de maghiarizare din părțile nordice ale Ungariei s'a pus de nou pe lucru, cea-ce se vede din un apel adresat publicului „panslav”, bisericeii, școlei și administrațiunei „panslave”.

Societatea își dá aerul, că vrea să apere pe cei 1½ milion de cetățeni cu limbă slovacă de influențele străine, de aceea în timp de 17 ani a înființat 54 *kisdedov-uri*; susține și azi 38 de *kisdedov-uri* din propria putere; dá în fie-care an educațiã maghiară la 2000 de copii slovaci, adică crește ieniceri ma-

FOIȚA

Chipuri vii din Neapole.

(Incheiere)

In drépta spre port să înșiră teatrele Pulcinella, circuri cu clovni și ecilibriști și loterii de toate soiurile. Sub un cort de mărimea unei ciuperci uriașe șede scriba înainte-i cu un călimar de-o vadră și scrie pentru un soldo ori ce poțesti: epistole amoroșe și pascuile, contracte sau pãre. Alături șarlatani cetesc horoscópe. Dãm de un atelier în fața unei fântâni săritóre cu păpuși o grămadă în toate pozițiile, trunchiate, trase prin rótă și rêstignite, reprezentând sfinți și demoni — o fabrică de sfinți. Atâtea găsești pretutindenea figuri de sfinți și marionete, încât dacă ar prinde cumva a învia de-odată ar trebui să iee lumea în cap Neapolea totă. Imi pare caracteristic pentru firea neapolitanului, catolicismul lui! Nu e credința aceea curată, sublimă — pentru cea e el diferent, ci e un cult de idoli mici și mari, cărora le jertfește din belșug.

Din ce în ce cum pătrunzi mai adênc în stradă tabloul devine tot mai bizar. In balcónele de fer babele se peptenă și tot acolo și pe capra capra pofteșii: epistole în

etagiul al cincilea. In parterre vezi pe vînzătorii de verivețe, de raci și gadini de mare, ce sar și scutură din códă, apoi automate cu grămada încotro te uiiți, moime ce jócă și se strîmbă, pisici ce se miaună. Ai simțimentul, că te-ai rătăcit într'un teatru mare de bidigani. Nimic mai amusant, ca dacă te dai la o parte și privești tabloul. Pretutindenea bogăție de colori, beție de șgomot, un neastîmpér vioiu și vesel... Priviți ăst popor-copil, care sare și jócă în jurul ori-cărui măscăriciu, care-i aprinde înaintea nasului o bombă de hârtie sau fi face joc de marionetă la flacăra colofonului! „Mi pare colosală deosebirea între Roma și Neapole. Colo o uriașe ruină a clasicismului, seriósa Roma, unde totă voia și viața plécă dela curie, cardinali și călugări, — aici aceste inimi vesele deprinse, vama și ce și a-și petrece. Acest suris vesel, necinic e ceva ce numai aici poți vedea. Risul — ce șănătos e și efin, și totuși cât de rar; apoi a ride din inimă numai Neapole scie, ride des și suride totdeauna.

„Pe sub séra impresia de sus de pe S. Elmo e captivătoare” ne spune ciceronele. O preumblare bună și ai ajuns la mănăstirea San Martino pe muntele pomenit, de unde privești în jos spre Neapole.

Castelul fermecătoarei Circe cu grădinile vrăjite, salónele de juvaere sahinteitoare, putut-a fi óre mai splendid ca această feerie!

Când Neapole plutesce în lumina de séră, locul ce până aci l'au ocupat pe Toledo micii Neapolitani il ia acum publicul mare. Vin damele cochete cu ochii muiați în cerneală, vin musici militare și cavalerii frizați, și chichiți ca scoși din cutie. N'ar lipsi însé Dómne feresce, sordidul Ruffiano. Acestă se strecoră prin mulțime, șuerând ca șerpele ispitei: Una ragazza fresca, bellissima di dodici anni!

Salónele mari de porzellană și marmură, adăposturi ale confortului și eleganței stau deschise cu frontul iluminat spre stradă. Colo cu peană de foc tipărite în aer firme și reclame, mai încolo altele și mai sus, și mai originale: ai zice că sunt fulgere încremenate în vîzduh. —

La 8 óre séra ne aflăm în vestitul teatru San Carlo dimpreună cu alți ca la zece mii de privitori. E în ferbere publicul și așteptă cu nerăbdare ivirea pe scenă a sârbătoritului măestru Mascagni. Un sunet țuguat de trimbă, apoi cortina se ridică și în momentul proxim o mare de capete apar într'un cerc de lumină. Grupele de sopran și alt le vezi albe, senine, ear mai napoi,

ghieri; ajută școlile sêrace și prevede cu cârți gratuit pe școlarii lipsiți de mijloce; remunerază pe dascălii, cari își fac merite în jurul *propunerii limbii maghiare*; prevede tinerimea cu lectură populară. În ținuturile slovace organizează reuniuni de cântări maghiare, cari cultivă cântarea și muzica maghiară; înființează *biblioteci populare* ambulante în ținuturile locuite de Slovaci; urmăresce și pândește pe „agitatori slovaci” și le contrabalansază nisuițele prin puterea culturii maghiare. Are însă o avere numai de abia 200,000 corone, și are lipsă anual de 50,000 corone. Provocă deci publicul maghiar să sară în ajutorul acestei reuniuni, ce urmărește o misiune „patriotică” atât de însemnată.

Rolul Albanezilor la Curtea otomană.

„Pester Lloyd” aduce la loc de frunte un articol, care varsă lumină bogată asupra importantului rol, ce-l au Albanezii la Jildiz Kiosk. Reproducem acel articol în cele-ce urmăz:

Rescôtele Albanezilor au fost totdeauna spaima Balcanului. E justificată îngrijorarea cu care sunt primite veștile, cari acum mai des ca ori-când vorbesc de întemplări importante de natură revoluționară în provincia albaneză, vecinic neliniștită; aceste evenimente se încep cu închiderea bazarurilor și se continuă cu vărsare de sânge și o serie înfinită de vendete sângeroase. Adeseori se pune în Europa întrebarea, pentru-ce regimul turcesc nu desvôltă destulă energie față de aceste evenimente serioase. Pricina zace în marea influință, ce o au Albanezii în Palat. Garda sultanului consistă aproape numai din Albanezi, în mâna cărora e pusă viața domnitoriului. Solidaritatea lor trebuie luată în seamă, principiul lor: Toți pentru unul, și unul pentru toți — însuflă atâta temă, încât Sultanul nu lasă să se atingă nici-unui albanes vr'un fir de păr; chiar și ucigașul, dacă e albanes, e scutit în Turcia și cu deosebire în capitală de pedepsă meritată. Albanezul Mustafa, ucigașul fiului marelui vizir Giavid bey, a putut liniștit să se dee prins; la îndelungata pertractare judecătorească publică a fost osîndit pentru acest omor de răsunare la morțe, dar sentința de morțe nici odată nu s'a executat.

Caracterul Albanezilor sau Arnăuților, cum se numesc în turcește, e dela natură bun, da feroce și ușor efervescent. Chiar și Albanezii aplicați în palatul împărătesc dau dese dovezi de neînfrinare. Intre ei și Cerchezii din serai există de mulți ani dușmănie de morțe din pricina unei ofense neînsemnate, aduse odată unui Albanes din partea administratorului cerches al șefului de spionagi Ahmed Gellaleddin; odată au ajuns ambele partide în curtea seraiului la un conflict, în care urzitorul cerches al inimizității a fost omorât și vr'o 40 de persoane din ambele tabere au fost rânite; pentru restabilirea

liniștei a trebuit recuirată miliția regulată. Sultanul a întemeiat în Albania, numită „ținuterecul Europei” multe școle, numai pentru a pute preschimba pe Albanezi în oameni cu moravuri poleite. Dar progresele civilizației sunt încă de tot mici; vendetta usitată în țără e în modă cași mai nainte și Albanezii nu se vor desvôta nici când de bună voie de purtatul armelor, care alimentează orice lucrare iritătoare. Ei nu sunt numai iritabili și feroci, ci și cavaleri și curajoși. Generalul nemişcător în serviciul Turcilor Grumbkow Pașa cuceritoriul Larissei, a zis după întorcerea dela războiul grecesc: „Cu deosebire au excelat pretutindenea Albanezii, cu fesul lor alb, care devenise spaima Grecilor. Ei intrau în luptă totdeauna cântând și chiuind. Unde se arăta fesul alb, curând se acoperea locul cu Greci căzuți. Tot respectul înaintea acestor albanesi, când în grindina de granate se urcau pe redute cântând și jucând”. Colonelul austroungar baron Gissel, care da sprigin lui Grumbkow în luptă, exclamă odată: „Albanezii acestia sunt pur și simplu de admirat!”

Albania a deservit sultanilor totdeauna cei mai buni generali și o lungă serie de mari viziri. Marele vizir al lui Ahmed I, Ajas Pașa din Albania, s'a făcut renumit în istoria otomană pentru numărôsa lui progenitură; în casa lui s'a întemplat, că într'un an legănau 40 de copii. Urmașul său, marele vizir Lutfi Pașa, deasemenea albanes, care ținea în căsătorie pe o soră a Sultanului, o tracta atât de rău, încât Sultanul trebui să ia îndărăpt pe soru-sa și pe cumnatu-sau să-l exileze. Marele vizir al lui Murad III, Sinom Pașa, a fost așisderea Albanes, de origine inferioară. Albanesul Siawuş Pașa, mare vizir sub Suleiman II, era mai mult chiar — un sclav concediat al marelui vizir Ahmed Köprili și din o astfel de stare inferioară se urcă treptat până la agă, până la pașă, guvernor, vizir și în urmă până la cel mai înalt vlăstar de mare vizir. În special în serviciul seraiului au dat probe Albanezii de a se ști afla în orice situație. Chiar și cel mai puternic dintre toți eunucii, cari au stăpânit vreodată haremul sultanului, însuși faimosul Chislaraga Suleiman, a fost trântit din partea unui Albanes, a marelui vizir Tarchundschi Ahmed. Actualul sultan Abdul Hamid II dela venirea sa la domnie și-a încredințat paza persoanei sale numai Albanezilor.

Din Albanezi a compus corpul Tüfenkijilor — a așa numiților gardiști de puști. Deja pe timpul Sultanului Ibrahim, în prima jumătate a secolului XVII, se aflau la curtea domnitoriului otoman atari tufenkiji, cari cu prilejul procesiunilor sultanului purtau puști montate cu juvaeruri. Abdul Aziz reformă acest corp după modelul gardei de o sută a lui Napoleon. Cu totul reformată a fost de actualul sultan, care a înrolat în această trupă 500 de albanesi rezoluți, temerari și fideli; lor li-e încredințată străjuirea întregului palat dela Jildiz Kiosk și a persoanei Sultanului. Acestui corp s'au adaus în timpul ultim și Curzi, Cerchezii și câți-va anatolieni descen-

denți ai tribului primitiv otoman; dar li s'au încredințat numai serviciile de mai mică importanță, deoarece Albanezii veghiază neadormit, ca toate posturile cari reclamă înaltă încredere, să fie date Albanesilor.

Căpetenia gardei Tüfenkiji este albanesul Tahir Pașa. El e unul din puținii, cari au stat în slujba lui Abdul Hamid încă pe când locuia acesta în Scutari, ca prinț, asemenea unui prizonier. Tahir e un fiu original, sênatos al naturii. Născut în Debra, merse ca băiat de tot tinăr la Constantinopol. A fost câțva timp kaikji, marinar, apoi spărgător de pîtră. Dar într'o zi pe neașteptate deveni om renumit. Călcase la pămînt pe un atlet croat, și auzind sultanul despre această il luă în serviciul său. Tahir Pașa dintre toți oamenii curții e unicul carele n-a devenit fals nici venal. E unicul, care în răstimp de trei decenii între curtesani și intriganți a rămas tot acel albanes viteaz care nu se sfiește a spune franc adevărul. Cu toate acestea nici când barem pe vr'o minută n'a fost în disgrăție. Infățisarea lui face o impresie simpatică. E de o simplitate naturală.

Deși e azi unul din cei mai înalți oficianți împărătești încă nu știe ceti și serie nici chiar numele. Pe cât de mult se bucură de încrederea Sultanului, tot pe atât de onorat e de supușii și compatrioții sei în tot imperiul. Il numesc *Doghru Adam*, dreptul, și se zice despre el: vorbește aspru, dar vorbește drept. E în mare parte meritul său, că Albania până azi, cu toate turburările, nu s'a desfăcut încă de împărăția otomană. Populării lui are a-i mulțumi Sultanul, că ne-disciplinabilul șef albanes Risa bey din Diacova a mers tocmai acum țărași la Stambul; cuvântul lui Tahir i-garantază, că în gura leului nu-i să întemplă nimic; unde ar mai fi încă în lume posibil, ca un șef de rebeli să mîrgă la curtea suveranului său mînios? Dar în odaia lui Tahir Pașa în Jildiz Kiosk, e Risa totașa de sigur, ca și la vatra natală în munții Albaniei.

Tüfenkiji, subordinați lui Tahir Pașa, au aproape toți grade superioare. Ei sunt obligați înainte de toate să țină gardă în interiorul palatului și să păzescă toate porțile. Ziua fac serviciul în grupe de câte 6 inși. Sêra se încuie porțile și sunt supuși unei inspecții riguroase prin Tahir Pașa. Intrăgă noptea fac apoi ronde câte doi — cu excepția Tüfenkdjilor — în toate părțile Jildiz Kioskului. Muți și fără șgomot se furișează prin toate potecile și grădinile, prin pivniți și preste terase. În dimineața următoare toți raportază despre observațiile de preste nopțe. Fiecare raport e înprotocolat și sigilat de doi Tüfenkiji, cari l'au prezentat. Tüfenkiji pîrtă de obicei vestiminte civile negre, sub care au totdeauna pumnale și revolvere. La ocazii serbătorești, precum bună-ôră la Selamlik, îmbracă o mândră uniformă de gardă, cu sôre strălucitor pe pieptul roșu. Ei primesc solda dublă a soldaților de linie. Afară de serviciul lor de gardă în palat Sultanul aplică tufenkdji, aleși pe sprâncenă de Tahir Pașa și sub responsabilitatea sa proprie, la

servicii speciale de încredere. În decursul masacrului armenesc au fost unii tufenkiji isteți, cari i-au raportat adevărul deplin asupra scenelor de orôre. Tüfenkiji au fost trimiși pe timpul războiului cu Grecii în Tesalia, pentru a observa, dacă trupele sunt bine hrânite. Tüfenkiji sunt aleși pentru a supraveghia înalte persoane suspicioase, mai ales principii, cari în Turcia trec mai mult de prizonieri, decât de prinți. Într'un stat, în care lipsește orice controlă și domnitoriul n'are nici un contact nici chiar cu ministrii sei, cu atât mai puțin cu ceilalți sudiji, instituția gardei amintite e în toate privințele de mare valoare.

Am desfășurat cu deamănuntul toate acestea, pentru a arăta, ce primejdie ascunde în sine o rescôlă a Albanezilor, nu numai pentru desvôltarea stărilor din Balcani, ci și pentru persoana sultanului. Când acesta nu s'ar mai putea răzima pe garda lui totdeauna fidelă, dispoziția sa sufletescă și altcum încât-va turburată s'ar desechilibra de tot și nimenea n'ar putea prezice urmările. Cu tot dreptul e urmărită deci mișcarea albaneză cu încordată atențiune.

Revistă externă

Tendențele Bulgariei

Cu privire la svonurile răspândite din privilegiul călătoriei ministrului de război bulgar, generalul Paprikof în Rusia, despre o eventuală proclamare de regat a Bulgariei, se comunică următoarele:

Misiunea generalului Paprikof este în strînsă legătură cu misiunea de curând împlinită chiar în Bulgaria de către un distins ofițer de stat-major rus, colonelul Epaucef adecă *inspectarea amănunțită a armatei bulgare*.

După ce această instituțiune fu terminată, colonelul Epaucef se întorse în Rusia unde în fața marilor duci și a întregului corp de stat-major a ținut o conferință în care a resumat impresiunile sale, judecând forțe favorabil *organizațiunea și spiritul armatei bulgare* și a ofițerilor sei și semnalînd ôreace lacune, defecte și abuzuri.

În urma inspecțiunei colonelului Epaucef, se hotărî ca oficerii bulgari, cel puțin acei cari doresc o cultură mai superioară și un rol de conducători, să mîrgă să se instruiască în *școlile și regimentele rusești*.

Cu toate curteniele Bulgariei la curtea rusescă nu este vorba de o lovitură de stat diplomatică, adecă de regatul Bulgariei.

NOUTĂȚI

Calătoria Majestății Sale la Berlin. M. S. Monarchul va pleca la Berlin în 3 Mai și va sosi acolo în dimineața de 4 Mai; reîntorcerea va fi la 6 Mai. Pentru primirea apropiată a Majestății Sale se fac din partea orașului Berlin febrile pregătiri; cu deosebire festivă va fi primirea la porța Brandenburg. Pe piața „Paris” se vor posta ministrii și reprezentanții autorităților, cari nu vor fi fost ordinați a ieși la gară, mai departe corporațiunile orașenești, societatea de ajutorare austro-ungară și o mulțime de alte corporațiuni. Înaintea porții Brandenburg primarul Berlinului va saluta pe Majestatea Sa, ear fiica aceluia va preda M. Sale un buchet de flori. La serbarea Curții germane vor mai participa afară de Monarchul nostru regele Saxoniei, regele Belgiei și aproape toți principii federației germane.

Dela Abbazia. În ziua de Paști cu ocazia aniversării nașterii M. S. Regelui României orașul a fost pavoasat. Regele Carol a primit numeroase telegrame de felicitare, între altele o telegramă din partea M. S. Monarchului nostru.

Archiducesa Maria Josefina și Marele duce de Luxemburg au felicitat personal pe M. S. Regele României.

O deputațiune a românilor, cari locuesc în Abazia, a felicitat pe Regele Carol și i-a exprimat devotamentul ei.

Sêra a avut loc o plimbare cu facile. Orașul a fost feeric iluminat.

departe de tot, regiunile negre de bass și tenor... Numai semnul îl așteptă și apoi corurile și sutele de instrumente resună în valuri de armonie. Ascultăm cu resufierea nădușită notele pasionate din aria „Leda”, aci line și dulci ca o desmerdere a zefirului, aci puternice și furtunoase ca un orcan, ca sbuciumul unei unde agitate; pe urmă se sparge în aer cu un echou ce se restrânge de cupola imensă a salei. Evive il maestro! resună din mii de glasuri. Publicul din șapte șiruri de loge se scôlă în picior și — ne mai pomenit — întreg acel public repește în cor partii întregi din piesa predată... Să vezi o sală de teatru în Italia, să vezi acea desfrânare de admirație, mulțimea acea esaltată, nebună după obiectul plăcerilor sale, această e ceva ce nu se poate descrie. Nu e mirare dacă vestejește Italianul așa curând: el trăește cu inima prea mult într'un timp prea scurt.

Și în fața acestui cult pentru musică și artă mă gândesc la opera celor cari — vorba lui Miron Costin — „tot din Italia deréză”...!

S'a făcut în fine pauză între acte, sala de teatru îndată ia înfățisarea unei hale de trg; piața dinaintea amezii parcă s'a mutat în

teatru. Să imbie și mînăncă portocale și mizilicuri, raci și paiangeni prăjiți în oleu, și să bea limonadă și acuijaoli.

Târziu de tot e timpul când eșim din teatru.

De aici merge lumea doritoare încă de petrecere la hotel garnis Margherita ori Galleria Umberto. Estea sunt locurile unde necontenit se întâlnește noptea cu ziua. Sunt pline de damicele în mînuși albe și mantii de atlas și bărbați îmbrăcați în gală — gurile rele ziceau că au desertat de pe la baliuri s'au soireuri — apoi studenți cu prietenele lor, tot creaturi frumușele.

Ne-am rătăcit noptea prin labirintul cel mai întunecat al Neapolei. Prin ferestrele sparte și ușile între-deschise străbat sbierate sêlbatică din lazaretele obscure; figuri suspecte de ambe genurile se strecoră ca năluci prin nopțe-trovatori.

Trecem preste trupuri trântite de-alungul pe pardoselă, ca să eșim din aceste locuri de grôză.

Unde coboră drumul la port din speluncelă grețose suterane auzim răcnete de durere întrerupte de hohote și musică. Nu vom intra! Putem însă scii, că vom găsi acolo pe speculanții ruinați, pe lazzaroni și

surorile lor, copila depravată, care devine femeie, far'a fi fost vrodată fată. Nu e drumul departe dela Neapole al veseliei nevinovate până la cuiburile, unde se zămislește crima, să adăpostescă păcatul.

A trecut de mult miezul nopții. Ești obosit și încerci să dormi după atâta amar de drum prin Neapole. De pe verandă — căci acolo ți-e așternutul — vezi cum se urzesc în linii mari marea, această mare cum n'ai mai văzut, fermecătoare și misterioasă. În luciul ei se precipită întâiu slab ca o lumină-rică, apoi creșce în limbi de fulgere orbitore farul de pe molo. Estasiat privesci atunci această teerie, luna regina nopților și stelele ținute pe cer, apoi „ochiul de bălaur, disc de aur” de pe țermuri. Firesce, că nu poți dormi în o astfel de nopțe. Cobori jos la Santa Lucia și te înbraci pentru a merge afară pe mare sêu te așezi colea lângă pescariul de pe cheu și te ospézezi cu frutii di mare.

Victor Păcală.

M. S. Regele Carol, foarte mișcat, a mulțumit pentru omagiul ce i s'a adus.

Precum se anunță, a sosit la Abbazia și A. S. R. Principesa moștenitoare a României, venind din Gotha.

Atragem atențiunea onor. public asupra concertului Reuniunii române de muzică, care se va ține mâine s'era, Duminică 16/29 l. c. în sala dela Musikverein. Bilete se pot căpeta în ziua concertului în acelaș local dela 11 ore a. m. până la 1 oră d. a. și s'era la casa.

Congrua și calvinii. Marți în 24 Aprilie nou, și-a început conventul bis. calvine din Ungaria ședințele anului curent, fiind prezenți în șirul membrilor între alții și ministrii Széll Kálmán și Darányi, apoi Tisza K., Bar. Bánffy Dezső, Szilágyi Dezső, etc. Intre altele s-a pertractat și raportul comisiunii speciale asupra fondului orfanal, pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, la care toți oficanții bis. sunt obligați a solvi 10% din salar taxă de înscriere și 20% taxă anuală. Când a sosit rândul restanțelor referentul Petri Elek a propus și conventul a decis: „ca autoritatea bisericească se detragă din sumele primite dela stat ca întregire a venitorilor preoțesci atât tazele restante la fondul general cât și cele la fondul orfanal și se le administreze la destinațiunea lor.”

Dar prețios museului diecesan din Cernăuți. Cu aprobarea s. sinod al bisericii ruse au apărut în St. Petersburg icône foarte prețioase, după stil și formă foarte corect și frumos efectuate, reprezentând pre toți sântii căpi în decursul anului bisericesc se serbează în biserica ortodoxă. Acest sinaxariu în icône cuprinde pe 48 de table separate icônele sfinților după rândul călindariului bisericeii ortodoxe, începând cu 1 Septembrie. — „Candela” spune că un astfel de exemplar complet, constă din 48 de table, I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Arcadie Ciupercovici a binevoit să-l deie în dar Consistoriului arhiepiscopesc din Cernăuți cu menirea, ca el să se păstreze pentru museul diecesan și să servescă ca îndreptariu pentru pictorii diecesani, precum și la examinarea icónelor religioase în privința liturgică, anume de corespund ele spiritului bisericeii ortodoxe. Consistoriul a exprimat I. P. S. Sale prin o deputațiune mulțumită sa pentru acest dar.

Monumentul comemorativ al reanexării Dobrogei la patria mamă, ridicat în Tulcea pe vârful muntelui Hora Tepe, va fi inaugurat la 10 Maiu.

Premiu pentru un studiu asupra Evreilor. Ziarul „Apărarea Națională” deschide un premiu de o mie de lei pentru cea mai bună lucrare, relativ la neasimilarea Evreilor.

Concurenții vor trebui să depună lucrările sub plic sigilat la administrația acelu ziar, București str. Covaci No. 14, cel mult până la 1 Iunie 1900.

Premiile viitoare ale Academiei române. Academia română a decis să acorde în viitor următoarele premii:

1. Premiul *Anastase Fătu* se va acorda în 1902 pentru lucrarea cea mai bună asupra *Hărții agronomice a României*. In comisiunea de cercetare a lucrărilor prezentate pentru acest premiu au fost aleși dnii: P. S. Aurelian, Ion Kalinderu și D. A. Sturdza.

2. Premiul *Neuschotz*, se va acorda în 1901 pentru lucrarea cea mai bună cu subiect *juridic*. In comisiune au fost aleși dnii: Maiorescu, Kalinderu și Negruzzi.

3. Premiul *Adamaki* se va decerne în 1901, (5000 de lei) pentru cea mai bună lucrare asupra *Istoriei literaturii române de la Cantemir până la anul 1821*. In comisiunea pentru cercetarea lucrărilor prezentate au fost aleși dnii: V. A. Urechia, Hasdeu și Al. Xenopol.

4. Premiul *Alexandru Ion Cuza* de 6000 de lei, care se va acorda la 1901 pentru cea mai bună lucrare cu privire la *Istoria critică asupra chinezatelor etc.* In comisiune au fost aleși dnii: Hasdeu, V. Babeș și Al. Xenopol. S'au constituit și comisiunile pentru examinarea publicațiilor care se vor prezenta

pentru următoarele premii din 1900: *Herescu Năsturel de 4000 lei; Lazăr de 5000 lei; și Adamaki de 5000 lei.*

Iată numele membrilor din comisiune: Dnii A. Naum, Gr. Tocilescu, Iosif Vulcan în secțiunea literară; dnii S. Fl. Marian, V. A. Urechia, A. D. Xenopol în secțiunea istorică; dnii P. S. Aurelian, V. Babeș și Angel Saligny în secțiunea științifică.

S'au mai ales dnii A. Sturdza, P. S. Aurelian și Ioan Kalinderu în comisiunea pentru supravegherea fundațiunii Oteteleşeanu.

Subiectul premiului Adamaki care se va acorda în anul 1905 a fost stabilit în sensul următor:

Poporul român din Ungaria și Transilvania de la începutul secolului al XVII până în zilele noastre.

Asociațiunea națională aradană secțiunea meseriașilor va arangia în 16 (29) Aprilie în sala hotelului „Crucea albă” o petrecere de joc împreună cu reprezentațiune teatrală și concert. Venitul curat e destinat învățăcelor săraci aplicați la meserii. Intrarea: loc prim 3 cor., locul II 2 c., loc de stat și galerii 1 c.

Programa: 1. „M'am suit la munte” (marș) cor mixt de Glogovean; 2. „Stăncuța” cor mixt de G. Musicescu; 3. „Măriora”, episod istoric cu cântece în 2 acte de Ștefan M. Șoimescu, reprezentat de patru domne și 11 domni. (Episodul se petrece în România, după războiul din 1877—78); 4. „Lugoșana” cor mixt de Ioan Vidu.

Cablu între Ungaria și Italia. Se anunță din Fiume, că între guvernul maghiar și cel italian decurg tratative asupra legării orașului Fiume cu Ancona prin o linie telegrafică submarină. Inițiativa a luat-o guvernul nostru și se speră că întreprinderea va fi încoronată cu succes.

Datorință națională. Nația românească, prin reprezentanții sei puși în fruntea „Asociațiunei”, precum știți, a hotărât înființarea unei case naționale cu museu național istoric, etnografic. In scopul realizării acestui plan de mare însemnătate națională a deschis o loterie de efecte, având să se efectuească sortirea la 31 Maiu. — Ca Români buni să sprijinim cu toții realizarea planului cu museul național și in consecuență — să cumpărăm loșurile loteriei pentru casa națională toate, până într-unul.

Cel ce nu cumpără barem un loș de acestea nu e nici bun Român nici bun econom, întrelăsând a sprigini o întreprindere culturală românească, ale cărei raze binefăcătoare asupra noastră a tuturor Românilor au să se reverse, și întrelăsând și folosirea ocaziunei de a câștiga eventual 10.000 cor. pe preț de o coronă.

Loșuri se capătă la biroul „Asociațiunei” în Sibiu, str. Morii Nr. 8, la toate băncile și librăriile românești, la colecturi și trafice, și costă numai 50 cruceri un loș, cu care între mulțimea de câștiguri în valoare totală de 25.000 c. poți câștiga eventual câștigul principal, care singur prețuește 10.000 coróna.

Congresul ziaristilor slavi. Ziaristii slavi din Austria au hotărât, după cum se știe, în anul trecut, ca să țină viitorul lor congres la Agram. După-cum se știe, deputatul croat Mazzura a și fost să vorbescă cu banul Croației. Acesta i-a dat să înțelegă, că în actualele împrejurări un asemenea congres nu s'ar putea permite în Agram. Congresul se va ținea deci pe teritor austriac, probabil la Spalato.

Evitarea nenorocirilor pe căile ferate. Foile italiene scriu, că metropolitului din Pontremoli, Angiolo Fiorini, i-a succedat a inventa un aparat, prin care să se potă evita ciocnirile de tren. Prin acel aparat, două trenuri, care înainteză unul contra celuilalt, cel puțin la o depărtare de un kilometru se avisază reciproc într'un mod automat despre pericolul iminent, astfel că este destul timp pentru a se lua măsurile de lipsă contra ciocnirii.

Abusuri administrative cu diuimul. Pe baza investigațiilor făcute de o anchetă a ministeriului de interne s'au constatat, că 10 comune din comitatul Hont au fost lăsate arbitriului *notarilor comunali* în privința administrațiunei publice; manipularea banilor

din Ipolyság s'a aflat în cea mai desordonată stare; dispozițiile cele mai elementare, pentru administrarea banilor comunali n'au fost executate în centrul comitatului și al preturilor; într'o comună venitele au fost folosite pentru tractări cu beutură, în altă comună, nu există rațiocinii despre un venit de 7000 de fl. dare de consum etc. Tote acestea au fost pricinuite prin neglijarea *controalei îndatorate*, pretorii și-au implinit foarte indolenți datorințele. Despre toate aceste neorândueli ministrul de interne a adresat comisiunei administrative comitatense o ordinațiune, în care dispune o prealabilă investigare contra prim-contabilului comitatens și a funcționarilor, în a căror sferă de acțiune au aparținut revisiunile de socoteli excepționate; cassarul din Ipolyság a fost suspendat deja de prim pretorul; să va introduce *cercetare disciplinară* și contra judeului și notariului de acolo, și din Bât, mai departe contra notarului din Teszér, și investigare contra prim-pretorului din Bât și-a celui din cercul central.

„Transsylvania”

prima fabrică ardeleană pentru valorisarea și prelucrarea pómelor și a legumelor.

Dintre felurii rami de economie, nouă eunoscuți, pomăritul este cătră care economii nostri sunt cu prea puțină luare aminte, cu toate-că cei-ce se îndeletnicesc cu cultura acestui ram îl privește de un adevărat isvor de câștig și de bogăție. Intre acești puțini dl Alexandru Simon, producător de vinuri de pôme, de conserve și preserve și destilator în Deva — ani dearându-l s'a îndeletnicit cu cumpărarea în mare a pómelor și cu prelucrarea și valorisarea lor. La stăruința acestui neobosit și iscusit cultivator a pómelor un număr de proprietari din comitatul Hunedorei în frunte cu comitele-suprem dl conte Nicolae Bethlen din Deva, s'au constituit într'un comitet de acțiune cu chemarea de a alcătui cu sediul în Deva o însoțire sub numirea de sus, a cărei țintă de căpetenie este a valorisa — „decă „a vinde și folosi cu dobandă — tot soiul de pôme, rămășițe dela pôme și legume, atât în stare proaspătă, cum se procură, cât și în stare prelucrată, ca fabricate, a aranja eventuale expoziții și a împărți din venitul curat producătorilor premii mai mari ori mai mici, amăsurate timpului și împrejurărilor” (§. 3 din statute).

Societatea pôte și va și înființa și în alte localități filiale și fabrici, și după informațiunile noastre asemenea filiale se vor alcătui în părțile Sălștei, Bistriței, Caransebeșului etc.

La această lucrare până de prezent s'au alăturat și domnii: Dr. Ioan Mihău, presid. Reuniunii economice din Orăștie, Dr. Aurel Muntean, advocat, Vasile Domșa prot., Dr. Silv. Moldovan, adv., Ioan Mihău, propr., Iosif de Orbonaș, din Orăștie; ear' din Deva domnii August A. Nicórá, proprietar, George Nicórá, paroch și alții, cari au și publicat un călduros apel în cauză.

Cum prin acest așezământ un nou și însemnat avânt are să se dea culturei pómelor, socotim a fi de a noastră chemare să apelăm pe această cale la cărturarii și fruntașii nostri din toate comunele, rugându-i să spriginescă această întreprindere și să subscrie cât mai multe părți fundamentale: 50 coróna partea, ce este a se solvi la 1 Maiu cu 20 cor., la 15 Iunie 20 cor. și la 1 August 10 coróna.

Cólele de subscriere se află în fie-care comună la preoții nostri, ear' la orașe la totă inteligența.

Sibiu, 18 Aprilie n. 1900.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Dem. Comșa,
președinte

V. Tordășian,
secretar

Mulțumită publică.

Tinerimea română din Câmpeni a aranjat la 1 Martiu st. n. a. c. o petrecere împreună cu dans în favorul fondului casinei române din Câmpeni și a bibliotecii despărțământului Abrud-Câmpeni, al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”, cu care ocaziune au binevoit a solvi următorii marinimoși domni și domne:

Dr. Basiliu Preda, adv. 10 cor. Dr. Zosim Chirtop, adv. 10 cor. Constantin Co-

thișel, preot 10 cor. Romul Furdui, proto-presb. 4. cor. Ioan Nicola, preot 4 cor. Mihail Gomboș, propriet. 2 cor. Nicolau Cothișel, primar 4 cor. Iuliu Poruțiu, preot 4 cor. Avram S'erb, învăț. 2 cor. Schanzel, comerciant 3 cor. Ionuțiu Morariu, propriet. 2 cor. Nicolau Ungurean, preot 3 cor. Traian Rațiu, contabil 2 cor. Danil Ionette, măestru 3 cor. Biró Márton, 2 cor. Fodor Géza, 2 cor. Dan, familia, 3 cor. Hatházi Lajos, 1 cor. 20 b. Comsa Pal, 2 cor. Petős Adolf 1 cor. 20 b. Kacsó Iános, 1 cor. 20 b. Gavriil Lágy, 2 cor. Löwy Sigmond, 4 cor. Tatar Maria, 2 cor. 40 b. Enyedi Maria, 3 cor. Tanase Cătăric, 2 cor. Marisecu Giurgiu 1 cor. 20 b. Aviron Bolog, măestru 3 cor. Iulia Mucia, 1 cor. 20 b. Kun Sandor, 1 cor. 20 b. Kolozsi Iosif, 2 cor. Nicolau Morariu, 1 cor. 20 b. Ioan Matora, propriet. 2 cor. Alesandru Papiu, preot 2 cor. Romul Marcu, preot 2 cor. Iuliu Mușă, 2 cor. Vasile Tomuța, notar 3 cor. Ioan Todea, preot 5 cor. Iosif Corchiș, propriet 3 cor. George Heiduc 3 cor. Kovács, preot 2 cor. Dna Corcheș, prim. 3 cor. Hans Binder, farmacist 4 cor. Iulius Walter, măestru 2 cor. Nicolau Coroiu, preot 1 cor. Ioan Galdeu, propriet. 2 cor. Iosif Arieșan, preot 2 cor. Iosif Cătălina, primariu 2 cor.

Venitul total e de 138 coróna 80 bani, din care subtrăgându-se spesele de 96 cor. 20 bani, rezultă un venit curat de 42 cor. 60 bani.

Primescă marinimoșii contribuenți și pe această cale călduroasă noastră mulțumită.

Asemenea aducem mulțumite și tinerimei române din Câmpeni pentru interesul arătat față de instituțiunile culturale amintite, aranjând această petrecere.

Câmpeni, 1 Aprilie 1900.

Romul Furdui
preș.

Demetriu Goia
cassariul casinei.

Notiță literară.

Au apărut:

„*Noua Revistă Română*” pentru politică, literatură, știință și artă, nrul 7 din 1 Aprilie v. 1900 cu următorul cuprins: Șt. Orășanu: *Francia și România*. — I. Teodorescu: *Crisa economică (Invățământul public și crisa)*. — Dimitrie I. Gheorgiu: *Situația tesaurului public pe trimestrul Octombrie, Novembre, Decembre, 1899*. — Gr. I. Dianu: *Societățile de patronagiu*. — Ovid Densușianu: *Cincizeci de ani de prietinie*. — Haralamb G. Lecca: *Furtuna (poesie)*. — L. Rus: *Preasfinția Sa Nicolau Popea*. — Dr. N. Minovici: *Istoria închisorilor din România*. — Octav George Lecca: *Familiele boerești române (de I. Nădejde)*. — Ioan Petrovici: *O sărutare (poemă dramatică)*. — V. Leonescu și T. Dușescu-Dușu: *Jianu (legendă națională în versuri, în 5 acte)*. — Eugen Vaian: *Proză și versuri*. — Alexandru St. Vernescu: *Romanițe (poesii)*. — G. Crăciunescu: *Codru și singurătate (poesii)*. Grigore Crețescu: *Școlarii (schiță)*. — Notițe bibliografice.

Suplementul I.: *Scrisori de peste munți, de I. Iosif Sceopul*. — *Din Basarabia*. — *Casa națională din Sibiu*. — *Cântarea bisericească, de A. Podoleanu*. — *Dela „Societatea de științe din București”, de Emil Stăicu*. — *Ateneul din Slatina, de Dionisie Olinescu*. — *Din Botoșani*. — *Tabloul pictorului G. Popovici*.

Suplementul II: *La redacție, de I. Sceopul*. — *Glosă, de Ioan C. Bistrițanu*: *Sănducu, de Du Midi*. — *Pe scările tribunalului (Din viața țărănească), de Em. Părkianu*.

Fóia pedagogică, nrul 4 cu următorul cuprins: *Manualele de școlă. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoescu*. — *Modele de lecțiuni: Numărul, lecțiune pentru anul al III-lea de școlă, de învăț. Candid Popa*. — *Folositi pauzele dintre ore pentru studiarea caracterelor copiilor, de Ioan Paicu*. — *Din higiena școlară, de D. B.* — *Din literat. școlară*. — *Informațiuni*. — *Felurimi*. — *Correspondență*.

